(Nro. 236.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 118. 15. Października 1821.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia następuiący

Okólnik

Jak z mieszkańcami granic woyskowych przy sprawowaniu Sądownictwa cywilnego i kryminalnego, postępować należy.

Nayiaśnieyszy Pan, na zapytanie uczynione przez Sąd Appellacyyny prowincyy nadbrzeżnych; iak postępować należy z mieszkańcami granic woyskowych przy sprawowaniu Sądownictwa cywilnego i kryminalnego, tudzież na naypokornieysze przełożenie naywyższego Trybunału Sprawiedliwości po porozumieniu się z C. K. nadworną Radą woienną i Kommissyią nadworną w sprawach prawodawstwa, uczynione, raczył naywyższą uchwałą Swoią z d. 30. Czerwca 1821 postanowić; iż iak dalece się to do Sądownictwa cywilnego rościąga, Dekret nadworny z d. 22. Kwietnia 1809 do liczb. 890 Zbioru ustaw sądowych, zastosowany ma bydź także do mieszkańca nadgranicznego bez rożnicy, czyli ten użyty iest do czynney służby woyskowey, lub nie; że atoli takowy ani na mieszkańców cywilnych owych dwunastu gmin nadgranicznych: Zengg, Karlopago, Petrinia, Kostainica, Bellowa, Ivanich, Brod, Peterwardyn, Karlowic, Semlin, Pantczowa, i Weiskirchen, aniteż na przebywaiących kupców i innych rzemieślników, którzy za takich konskrybowani a przeto od służby woyskowey uwolnionymi są, rościągać się niemoże; a zatem, że mieszkańcy nadgranicza tey klassy, mogą dobrowolnie oddać się pod Sądownictwo Sądów cywilnych; że nakoniec nie tylko mieszkaniec nadgraniczny do pomienionych dopiero klass należący, ale nawet i ten, co do właściwego Stanu pogranicznego należy, a zatem każdy mieszkaniec pograniczny bez różnicy w sprawach cywilnych, gdzie prawne rozciągnienie Sądownictwa cywilnego zachodzi, może bydź ważnie do właściwego Sądu cywilnego pozwanym.

Co się zaś tycze Sądownictwa karzącego, przepis §. 221 Nro. 3 ustawy karney zastosowany ma bydź także do mieszkańców nadgranicznych, chociażby nawet do czynney służby użytymi niebyli, atoli przeciwko mieszkańcom cywilnym tak zwanych gmin nadgranicznych, iakoteż przeciwko kupcom i rzemieślnikom powyżey oznaczonym, ieżeli zbrodnię popełnili za granicą woyskową, może Sąd karzący wedle §. 219 ustawy karney postępować; wszakże mieszkańcy nadgraniczni tey klassy, ieżeliby za popełnioną zbrodnię w granicy woyskowey, schwytanymi zostali za granicą, oddani bydź maią bez różnicy naybliższey Komendzie woyskowey, która ich właściwey Władzy nadgraniczney odda, by ta z nimi podług osobnych nadgranicznych praw karnych, które przestąpili, postąpić mogła.

Co w skutek wysokiey Kancelaryi nadworney z d. 31. Lipca r. b. do liczby 21530/1917 ku powszechney podaie się wiadomości.

We Lwowie d. 31. Sierpnia 1821.

(*Podpisy*).

Mieszkańcy Stolicy tuteyszey obchodzili w d. 4. b. m. uroczystość imienin swego Nayiaśnieyszego Monarchy; przedpołudniem odprawił uroczyste nabożeństwo w Kościele katedralnym JW. nayprzewielebnieyszy Arcybiskup i Prymas Królestwa; załoga zaś tuteysza, maiąc na czele dowodzącego w kraiu Jenerała Xięcia Reuss-Plauen, otoczonego Jenerałami i licznym orszakiem, Officerów, obecną była Mszy woyskowey w kościele Jezuickim, podczas którey odśpiewano pieśń: »Boże zachoway Cesarza Franciszka.«

Ten sam hymn odśpiewano wieczorem w rzęsisto oświeconym teatrze przed wyobrażeniem N. Pana pięknie ozdobionym, gdzie licznie zgromadzona publiczność, dowiodła wyraźnie z iaką radością obchodzi to wielkie święto, które czczą milliony dobrych obywateli w innych prowincyiach naszego rozległego Państwa.

Z Wiednia d. 5. Października. — Przypadłe dnia wczorayszego święto imienin N. Pana, obchodzono w tey Stolicy nabożeństwem z

)(

Te Deum odprawionem Kościele metropolitalnym S. Szczepana. Wszystkie Stany i klassy mieszkańców zebrały się z pobożnem życzeniem, dle wzniesienia naygoręiszych modłów do Niebios prosząc o długie zdrowie ukochanego Monarchy.

Wieczorem dnia tego uroczystego, artyści drammatyczni, obu C. K. teatrów iak i drugich na Leopoldsztadzie i Józefsztadzie ozdobnie ubrani, odśpiewali przy oświeceniu teatru przed wyobrażeniem Nayiaśnieyszego Monarchy, pieśn ludu: »Boże zachoway Cesarza Franciszka!« Wszystkie strofy tey narodowey pieśni powtarzali licznie zebrani słuchacze z tem uczuciem i zapałem, iakiemi ożywieni są za każdym razem, kiedy maią sposobność wyrażenia uczuć miłości i uszanowania ku łaskawemu i prawemu Władcy. W dniu tym odśpiewano z podobno uroczystością ową pieśn w teatrze na Widenie, do czego łączono powszechnie toż same uczucie. Oprócz tego dzień ten uroczysty, stósownie do dobroczynnego sposobu myślenia Monarchy obchodzili wierni obywatele Stokey uczynkami skromney dobroczynności i miłosierdzia ku dobru cierpiącey ludzkości.

W dniach 1. i 2. b. m. podczas ciągnienia loteryi siedmiu dóbr, wypadły następuiące numera iako głównie wygrywaiące:

Nr. 61,230

wygrał siedem maiętności i 20,000 ZR. w W.W.

Nr. 10,337	wygrał	ZR.	50,000
— 68,428	——	—	25,000.
— 106,784	——	—	10,000
— 102,961	——	—	5,000
— 26,624	——	—	2,500
— 95,299	——	—	2,500
— 22,680	——	—	2,500
— 101,875	——	—	1,000
— 35,633	——	—	1,000
— 81,663	——	—	1,000
— 92,178	——	—	1,000

Podczas trzeciego i ostatniego ciągnienia loteryi na siedem dóbr, w d. 3. b. m. wypadły ieszcze następuiące dwa głowne numera iako głównie wygrywaiące:

Nr. 54,271 wygrał ZR. w W. W. 5,000
— 36,221 —— — — —— 1,000

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

List prywatny z Perambuko z d. 24. Lipca umieszczony w gazetach Londyńskich zawiera względem targnienia się w d. 21. Lipca na życie tamecznego Gubernatora, Don Louis do Rego Baretto, następuiące bliższe szczegóły: »Jenerał ten wyraża ów list, po pożarze, który się wszczął był wieczorem dnia poprzedzaiącego, przechadzał się pieszo po ulicach miasta dla przekonania się, czyli wszystko spokoyne. Gdy przez most przechodził, wystrzelono doń z karabina, i tak blisko, że glut został w sukni; otrzymał ośm ran; atoli żadna nie iest śmiertelną. Gubernator i iego Sekretarz udali się natychmiast za zaboycą, lecz uszedł rzuciwszy się w wodę. Pożniey naleziono po drugiey stronie rzeki ciało człowieka, maiące bliznę z tyłu od wystrzału z pisteletu i takowe rozumieią bydź owego zaboycy. Mieszkańcy Pernambuku są od nieiak ego czasu w obawie i boiaźni, ponieważ widzą powracaiących z Bahia, wygnanych tamże w roku 1817 rewolucyionistów od czasu, iak nowa Konstytucyia została ogłoszoną. Ci wygnańcy byli iak wiadomo tacy ludzie, którzy niemieli nic do stracenia a przy każdey odmianie polityczney tylko zyskać mogli. Przeięto kilka listów, które obiaśniaią o zamachu przeciwko D. Luis Rego, i zapewniaią, iż uwięziono 80 osób podeyrzanych, które do tego radą i czynnością przyczyniały się. Zaprowadzono ie na okręt Harmonica i przesłane będą do Lizbony.«

Wszystkie osoby, które towarzyszyły Królowi do Portugalii lub za nim przybyły, otrzymały rozkazy stawienia się przed swoiemi władzami w 4 dniach dla okazania zamiaru podróży, pobytu i sposobu utrzymania.

Podług naynowszych wiadomości z Lizbony z d. 8. Września, wzięli uwolnienie od służby: Minister woyny, Marszałek polny, Antonio Texeira Rebello, i Minister Marynarki Admirał Joaquin Menteiro-Torre. W mieyscu pierwszego, mianowany został Jenerał Pamplona, służący niegdy długi czas pod Napoleonem a na mieysce drugiego Minister spraw Wewnętrznych, Ignacio da Casta Quintella. Inni Ministrowie są: Ministrem spraw Zewnętrznych, Pinheiro-Ferreira, Ministrem spraw Wewnętrznych, Filip Ferreira de Aranjo e Castro; Ministrem sprawiedliwości Joseph da Silva Carvalho, i Ministrem Skarbu Joseph Ignacio da Costa.

Na posiedzeniu Stanów naradzano się ciągle nad proiektami do Konstytucyi: i posunięto tę pracę dopiero do 68 artykułu. Na posiedzeniu z d. 6. oświadczył P. Freyre ieden z Deputowanych, że obywatel, Duerta Fessa (członek taiemnego towarzystwa, które przygotowało powstanie z d. 24. Sierpnia) poświęca Stanom w darze zupełny zbiór ustaw wydanych

podczas Rzeczypospolitey Francuzkiey. — Dar ten przyięło zgromadzenie z radością i podziękowaniem.

Hiszpaniia.

Ostatnie wiadomości z Madrytu umieszczone w gazetach Paryzkich dochodzą do d. 13. Września. Marszałek polny D. Estanislao Sanchez Salvador, czwarty z Jenerałów, którzy w kilku dniach przez Króla mianowani byli Ministrami Woyny, przyiał na koniec to mieysce i poiechał do S. Ildefonso dla złożenia przysięgi w ręce Króla Jegomości.«

Jenerałowi Morillo przywrócono znowu dowodztwo Madrytu i Jeneralne Kapitaństwo Nowey Kastylii. Niewiadomo nic dotąd o rezultatach śledztwa, którego żądał ten Jenerał a Król nakazał względem postępowania onegoż podczas wypadków w d. 20. Sierpnia.

Rozporządzenie Naczelnika politycznego Madrytu wydane w d. 12. Sierpnia zaleca na nowo wszystkim obcym do Stolicy przybywaiącym iakiegobądź są stopnia, wyiąwszy Posłów, aby w 24 godzinach stawili się u Kommissarzy Policyi tey dzielnicy miasta, gdzie mieszkaią, i wzięli od niego kartę do pobytu.

Riego przybył na d. 7. z. m. do Leridy, gdzie ma zostawać pod dozorem. Pułk Konstytucyyny, który wraz z Riego otrzymał rozkaz opuszczenia Sarragossy, i wyruszenia do Tarrega w Katalonii, wyszedł tamże w d. 6. z. m. Z resztą w Arragonii, mianowicie w Sarragosie panuie zaburzenie; potwierdza się, iż Cugnet aresztobył pod Jaca, a były Jenerał Guillaume de Vaudoncourt, ieden z głównych sprawców i uczestników ostatniey rewolucyi, w Walencyi; przy Cugnecie znaleziono papiery, które zawierać maią ważne obiaśnienie względem rozszerzenia się tegoż spisku.

Z Perpignan d. 8. Września. — Związki między Barcellona i Barcellonetą przerwano; od dnia 1. do 4. Września umarło w ostatniem mieście 13 osob na żołtą gorączkę, innych 15 na takowę zachorowało. Slady tey zarazy pokazały się w Kadyxie, Xeres i w porcie S. Martin; (podług wiadomości poźnieyszych) postępy żółtey gorączki w Barcellonie i na innych mieyscach Hiszpanii codziennie większą sprawiaią obawę.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

We Wtorek d. 11. Września było zgromadzenie Radykalistów 3—400 w Leeds, gdzie uchwalili iednogłosnie utworzyć wydział — zwany wydziałem centralnym Leedskiem Radykalnych Reformatorów — w zamiarze, aby wszystkich radykalnych reformatorów w ieden nierozerwany związek zebrać i usiłowanie ich uczynić następuie zwycięzkiem dla ościągnienia wielkiego celu. Członki tego związku muszą dawać każdego tygodnia po iednym Penny, a ponieważ iest ich zamiarem, mianować Ajentów we wszystkich miastach Królestwa, maią przeto nadzieię, ze podczas następuiących wyborów Parlamentowych będą mieli fundusz, który im dozwoli takich wybrać mężów za swoich reprentantów, co są doświadczonymi Radykalistami a ztąd przeciwnikami teraźnieyszego Rządu. List P. Hunta odczytany na zgromadzeniu, wyraża, iż ieźli wielki związek półnoeny radykalistów składać się będzie z 100,000 członków, a każdy da tylko po iednym Penny w tygodniu, będą mogli obrać radykaliści na następuiących wyborach trzech do dziesięciu mężów, zasługaiących na zaufanie ludu, i posłać do Izby Gminney, ponieważ składka ta wyniesie na rok 21,633 fun. szter. 6 szyli. 8 penny, a Summa ta byłaby dostateczną dla niektórych pełnysh zasług mężów, iakimi bydź mogą Sir Ch. Wolseley, Hunt, Cobbet, Wooler i Cartwright, aby dokupić się mogli mieysca w Parlamencie. Wnioski P. Hunta zyskały przyzwolenie zgromadzenia, obrali oni natychmiast Skarbnika i Sekretarza, i głosowali potem na adressy dziękczynne: dla Pana Heuryka Hunta, »za starania iego w odzyskaniu ludowi praw«; Sir Charles Wolseleya, »za usiłowania iego patryiotyczne na rzecz wolności«; dla Majora Cartwrighta i Pana Cobbetta, »za usługi poczynione przez nich krajowi«; nakoniec dla PP. Wooler i Carlile, »za ich wierną przychylność ku sprawie radykalnych reformatorów!«

Francyia.

List kupiecki z Baiony donosi, iż z powodu naynowszych wypadków zaszłych w Hiszpanii wszystkie załogi Francuzkie nad granicą Hiszpańską, począwszy od St. Jean de Luz aż do Colliere będą wzmocnione, i że iuż kilka korpusów wyruszyło na toż przeznaczenie.

Podług listów z Toulonu, wyydzie niezwłocznie nowa obserwacyyna eskadra z tego portu ku brzegom Grecyi.

Umieiętność i ludzkość straciły przez śmierć P. Corvisart, sławnego w Europie lekarza, (był on także przybocznym lekarzem Na-

poleona). Zszedł on z tego świata w d. 18. Sierpnia po ciężkiey chorobie, którą długo cierpiał. Maiąc naygruntownieysze wiadomości w sztuce leczenia posiadał także światły umysł i szlachetny charakter. Od lat dwudziestu znał iuż własność swoiey choroby, przewidywał w niey przyczynę swoiey śmierci, i oznaczał nawet towarzyszące tey chorobie różne symptomata. Doszedł on 67. lat wieku swoiego, zwłoki iego śmiertelne odprowadzili do Athis, iego mieszkania wieyskiego licznie zgromadzeni uczniе i przyiaciele, i tamże pochowali.

Na przyięcie Króla Angielskiego, który dopiero powracaiąc z Niemczech przybędzie do Paryża przygotowaią opery i balety.

Izba oskarzaiąca postanowiła pozwać do Sądu karzącego redaktora mieyscowego byłego pisma czasowego *Vrai liberal* i wydawcę onegoż, Collete, właściciela zaś, Hrabiego la Ferte uznała nie bydź odpowiedzialnym.

Zjednoczone Niderlandy.

Król Jegomość zezwolił na utworzenie związku religiynego dam, maiącego zamiar kształcić młodę dziewczęta pod nazwiskiem *Dames de Berlaimont*, i potwierdził onegoż statuta.

Daniia.

Z Kopenhagi piszą z d. 18. Września: »Okręty woienne Rossyyskie stoiące w tuteyszey zatoce pomnożone zostały ieszcze dwiema fregatami przybyłemi podobnie z Archipelagu. Kilku Officerów z eskadry miało wczoray posłuchanie u Króla.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 8. Października. — W tych dniach przybył do tuteyszey Stolicy JO. Xiąże Lubecki.

Wisła od dwóch dni znowu znacznie przybrała. Nie pamiętaią, żeby kiedy ta rzeka tyle razy wzbierała, ile w roku bieżącym.

Turcyia.

Wiadomości, które odebraliśmy wprost z Korfu (wyraża Dostrzegacz Austryiacki z d. 6go b. m.) sięgaią do d. 13. Września. Podług tych musiały zayść znacznie szkodliwe wypadki dla powstańców Greckich w Lywadyi i Peloponezie. Przy niezliczoney liczbie wieści, które to dwóch stronictwa, to przesadzone nadzieie, to postrach rozsiewaią, ograniczemy się na tem, udzielaiąc czytelnikom naszym tego, co się nam zdaie bydź iako faktum, dowiedzionem.

Naczelny dowódzca woyska Tureckiego w owych okolicach, Churschid Basza wzmocniwszy się z posiłkami, które od czasu, iak się zebrały w Arta, sprawiły, że dotychczasowe poiedyncze powstania bez związku i planu kierowane, zamieniły się w stan dotkliwy w sposobie odpornym. Naczelnicy tych powstań uciekaią na wszystkie strony i okrywaią morze okrętami, uwożącemi ich rodziny i mienie. — Zdaie się, że Churszid Basza korzystać chce z tego położenia rzeczy i rozpocząć miał swoie zaczepne działania.

Potwierdza się wiadomość, że Grecy zaięli Monembasia (Napoli di Malvasia).

Rozmaite wiadomości twierdzą, że Grecy pobici na morzu pod Kandyią, i po większey części rozproszeni zostali. Względem bliższych szczegółów tyle przybywało rozmaitych wieści do Korfu, iż dopiero wtedy wierzyć będziemy o tey bitwie, gdy się o niey potwierdzi.

Z Prevezy otrzymaliśmy następuiące wiadomości: »W d. 1. Września odebraliśmy tu pewną wiadomość, że korpusowi Tureckiemu złożonemu z 15,000 piechoty, iazdy i artyleryi pod dowodztwem Churszyd Baszy, po trzechkrótnem się spotkaniu, gdzie obie strony utracili wiele ludzi, Grecy zaś całą swoią artyleryią, udało się zmusić Greków do odwrotu, a przez to przywrócić związek po nad pięciu tak zwanemi studniami z korpusem Tureckim, który ściskał Alego Baszę w zamku Janiny. Woysko Tureckie pod Baszą Izmaiłowskim przybyło na odsiecz Arty po 48 dniowem obleżeniu, i podtenczas zupełnie przerwanych związkach. Inny korpus Grecki, który szedł na pomoc Alemu Baszy przez Mazaku Janinie, w skutek powyższych wiadomości zatrzymał się raptownie i zaiął o sześć mil od wspomnionego miasta stanowisko, do obrony którego starali się Grecy swoie rozproszone korpusy pościągać. Dzisiay (w d. 3. Września) przybyło tu kilku Officerów Tureckich i część zakładników Prewezańskich z Janiny. Podług ich powieści zdaie się, że Churszid Basza odebrawszy posiłki z Bosnii, zechce rozpocząć na punktach zaczepne kroki i działać będzie w tych okolicach silniey przeciwko powstańcom.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.